

VIVAT ACADEMIA

sekretariaat :
em. jacqmainlaan 126
1000 brussel - tel. 02 - 218 68 20 - pr 000-0429238-13

verantwoordelijk uitgever :
lic. hugo hermans
oude kerkstraat 56, 2000 antwerpen

IN MEMORIAM

PAUL F. BEECKMAN

ALGEMEEN VOORZITTER V.V.A. 1968-1972

Op 4 januari is Paul Beeckman van ons heengegaan. In alle intiniteit werd hij ten grave gedragen. Hij was bij de eeuwende op 24 januari 1900 te Ninove geboren.

Het V.V.A., maar ook de gehele Vlaamse Beweging verliest in hem een groot en standvastig voorman. Op 14 januari had in de abdijkerk te Grimbergen voor alle vrienden een rouwplechtigheid plaats, tijdens dewelke door Meester Hendrik Borginon een indrukwekkende lijkrede werd uitgesproken, die verder in dit nummer is opgenomen.

Uit de tekst van zijn aandenken citeren we slechts één zin, helaas - en hoelang nog - toepasselijk op zovelen van de onzen : „Nog voor hij de volwassen leeftijd had bereikt, moest hij reeds ervaren hoe in deze Staat vervolging en achterstelling al te vaak het lot zijn van hen die zich belangloos inzetten voor de verheffing van Vlaanderen.”

Ingevolge de tijdelijke onbeschikbaarheid van onze verdienstelijke secretaresse Mevrouw ANDRIES-van der VEKEN geldt voorlopig de volgende regeling voor het centraal secretariaat : het is open van 9.30 tot 15.00 uur, op alle werkdagen behalve woensdag. 's Avonds of tijdens de schoolvakantie is de waarnemende secretaresse, Mevrouw DEKLEERMAEKER-de MULDER, te bereiken op het telefoonnummer 02 - 358 50 19.

BETAAL UW BIJDRAGE voor het academiejaar 1977-78 op de postrekening 000-0429238-13, Verbond der Vlaamse Academici, Brussel. Vermeld de afdeling waartoe u wilt behoren, indien u niet geografisch bij de afdeling van uw woonplaats wenst te worden ingedeeld. De bijdragen werden als volgt aangepast : steunende leden 1000 F of meer, gewone leden vanaf het zesde jaar na promotie 500 F, pas-afgestudeerden de eerste vijf jaren na promotie 200 F, dienstplichtigen 200 F, bijkomende leden, ook academici, in hetzelfde gezin, per persoon 100 F, vrijblijvend clubgeld voor Antwerpen 100 F. Vergeet niet bij de overschrijving duidelijk de bestemming te vermelden. WERF OOK NIEUWE LEDEN, aldus maakt U het V.V.A. sterker ; zo kan het meer doen voor de Vlaamse zaak in het algemeen en voor de zaak der academici in het bijzonder.

ALGEMENE LEDENVERGADERING 1977

Ter gelegenheid van de Algemene Ledenvergadering bij de inzet van het academiejaar 1977-78 had in de akademieraadzaal van de Rijksuniversiteit te Gent op zaterdag 5 november 1977 een academische zitting plaats. Tijdens deze zitting sprak onze algemeen Voorzitter Dr. A. Van Lerberghe een opgemerkte rede uit.

De academische lezing werd gehouden door de Heer R. Vandekerckhove, minister van wetenschapsbeleid. Gaarne laten wij hieronder de tekst van beide toespraken volgen. Deze van de minister werd om praktische redenen enigszins ingekort, maar bewijst overduidelijk het belang van de bestuursparticipatie.

TOESPRAAK VAN ALGEMEEN VOORZITTER DR. A. VAN LERBERGHE

Ieder jaar maken wij ter gelegenheid van de algemene ledenvergadering een balans op, ontleden wij het politieke gebeuren, zien we na hoe we onze inzet moeten richten, om op een optimale wijze de verwezenlijking van onze doelstellingen na te streven.

De evolutie van de Vlaamse Beweging in de laatste jaren werd gekenmerkt door een groeiende eensgezindheid om in de nabije toekomst belangrijke hervormingen door te drukken. Studies, op openbaar en privé initiatief tot stand gebracht, kregen ruime verspreiding. De Vlaamse verenigingen aangesloten bij het Overlegcentrum, stelden een uitgewerkt document op dat als basis en uitgangspunt kon dienen voor een staatsvorming, die een harmonische ontplooiing van beide volksgemeenschappen zou waarborgen.

In de partijen was een duidelijke evolutie merkbaar. Iedere partij had haar eigen blauwdruk voor staatsvorming. Een grondige aanpak bleek niet meer te vermijden.

Kwam het Egmontakkoord.

Voor de verdedigers ervan : de beveiliging van de rechten van de Vlamingen in Brussel, het integraal behoud van het Vlaams grondgebied, het verijdelen van de dreigende gewestvorming met drie : een aanloop tot een Vlaamse staat.

Voor velen : de definitieve minorisatie van de Vlamingen in Brussel, de voortschrijdende verfransing en uiteindelijk verlies van een groot deel van Vlaams Brabant, een feitelijke gewestvorming met drie en iets wat men slechts als een embryo van een Vlaamse staat aan kan zien.

Er is bij de Vlaamsvoelende bevolking een hevige beroering ontstaan. De verontwaardiging van de Vlaamse verenigingen steekt schril af met de overtuiging van onderhandelaars.

We zullen ons niet wagen aan tekstinterpretatie. Vlaamse verenigingen en politieke instanties hebben dit uitgebreid gedaan, in radicale stellingnamen en geëngageerde artikels. Onze taak is na te gaan wat onmiddellijk moet gerealiseerd worden en wat we voor de toekomst veilig moeten stellen. Onze taak is na te gaan, aan de hand van de statuten van onze vereniging, wat moet bereikt worden voor de volgende ontplooiing van de Vlaamse Volksgemeenschap.

Artikel 4 van onze statuten :

Om de opgang van de in België levende volksgemeenschappen in dit verenigd Europa mogelijk te maken, postuleert het Verbond der Vlaamse Academics, de voorafgaande omvorming van de unitaire Belgische Staat en stelt hierbij als beginsel voorop dat het Vlaamse Volk zijn lotsbestemming volledig in eigen handen moet hebben.

Deze paragraaf laat duidelijk drie postulaten onderscheiden :

1. Wij situeren de in België levende volksgemeenschappen in een Verenigd Europa.
2. Wij eisen de omvorming van de unitaire Belgische Staat.
3. Het Vlaamse Volk moet zijn lotsbestemming volledig in eigen handen hebben.

1. Wij situeren de Vlaamse Volksgemeenschap in een Verenigd Europa.

De tijd is voorbij dat het Vlaamse Volk, vernederd door eeuwen overheersing, zijn heil zocht in een verengende romantiek. Sinds Vermeylens „Vlaming zijn om Europeër te worden” heeft de Vlaamse Beweging zich in ruimer perspectief opgesteld. Ons rijk cultureel verleden is een stevige basis om onze eigenheid, niet alleen op Europese dimensie, maar ook op wereldvlak te bevestigen.

Dank zij een cultureel samengaan met Nederland kunnen wij adelbrieven voorleggen, waardoor wij een ereplaats kunnen innemen onder de volkeren die ons omringen.

Onze intrede in een Verenigd Europa moeten wij doen als een volk dat zijn geschiedenis waardig is. Als een volk dat volwassen is, een volk met een verscheidenheid van opvattingen, maar dat ook tolerant is ; een volk dat werkzaam is en ondernemend, maar dat ook streeft naar een rechtvaardiger maatschappij ; een volk tenslotte, dat eerbied heeft voor de ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid.

In dit Europa zal ons volk zich sociaal opstellen. Elke vorm van imperialisme is ons vreemd.

Een harmonische intrede in een grote gemeenschap van volkeren veronderstelt echter dat wij vooraf onze eigenheid bevestigen en dat wij kunnen onderhan-

delen op voet van gelijkheid. Dit kan alleen wanneer wij vertrekken van een echte autonomie, steunend op een structuur, waardoor wij internationaal erkend worden.

2. Wij stellen de omvorming van de unitaire Belgische Staat voorop.

„Autonomie” is de logische formulering van de drang naar vrijheid en zelfontplooiing, die ingeboren is in ieder levend wezen, in ieder individu, in iedere gemeenschap.

Een volk kan alleen tot echte vrijheid, volledige ontplooiing komen, kan zich alleen als zelfstandig volk bevestigen midden de omringende volkeren, als het beschikt over de aangepaste structuur. De enige aangepaste structuur, waardoor een volk op internationaal vlak als een zelfstandig volk wordt erkend, is de Staat.

Zo aarzelen wij niet te stellen dat wij streven naar het tot stand komen van een Vlaamse staat.

Alleen een staat is bij machte de belangen van zijn volk met de nodige kracht te verdedigen, alleen een staat is bij machte de onschendbaarheid van zijn grenzen te waarborgen, alleen een staat is bij machte de inmenging van anderen op zijn territorium onmogelijk te maken.

3. Het Vlaamse Volk moet zijn lotsbestemming in eigen handen hebben.

Het is duidelijk dat, zodra de Vlaamse Staat gevestigd is en deze de macht heeft over de hele volksgemeenschap, de Vlamingen in het gemeenschappelijk territorium Brussel inbegrepen, dit derde postulaat automatisch in vervulling gaat.

Doch het weze uitdrukkelijk gesteld dat dit derde postulaat, nl. : dat het Vlaamse Volk zijn lotsbestemming in eigen handen moet hebben, een natuurlijk recht is, waarvan de uitoefening in de huidige overgangperiode niet onmogelijk mag gemaakt worden. Zo moeten de Vlamingen in Brussel, voor wat betreft de persoonsgebonden materies, en dit in de meest ruime zin, bestuurd worden door instanties die in handen zijn van de gemeenschap waartoe ze behoren.

Als **besluit** kunnen we stellen dat het standpunt van het Verbond der Vlaamse Academici, zoals het in de statuten sinds jaren werd geformuleerd, een veilige leidraad is voor de beoordeling van de huidige situatie.

De Vlaamse volksgemeenschap moet een staatkundige gestalte krijgen in een eenwordend Europa. De grenzen van Vlaanderen liggen vast en binnen deze grenzen kunnen wij geen vreemde inmenging dulden.

In Brussel moeten de leden van onze volksgemeenschap bestuurd worden door instanties waarvoor alleen de eigen gemeenschap beslissingsmacht heeft.

Ook op andere belangrijke domeinen moet het Vlaamse volk zichzelf kunnen zijn. Op Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking dringen zich grondige hervormingen op. Op economisch gebied moet het Vlaamse Volk meer armslag hebben om te streven naar volledige tewerkstelling, algemene welvaart en welzijn van de hele bevolking. Onderwijs en Wetenschapsbeleid horen integraal tot de gemeenschappen.

Hoe kunnen wij op korte of langere termijn onze doelstellingen verwezenlijken ?

Een **eerste voorwaarde** is dat wij elkaar de hand reiken over alle levensbeschouwelijke of politieke overtuigingen heen. Het radicalisme op grond van filosofische opvatting heeft bij de enkeling, zowel bij de christelijke als bij de vrijzinnige, stilaan de plaats geruimd voor meer begrip en verdraagzaamheid. De verzuiling wordt echter in stand gehouden door allerhande instellingen, die juist op dit onderscheid zijn opgebouwd.

Een verscheidenheid van mening zal steeds bestaan en is ook wenselijk, maar zoals de individuen reeds een belangrijke weg naar meer begrip en wederzijdse achting hebben afgelegd, zo moeten ook de verantwoordelijken van de instellingen bewust worden dat deze, hun filosofische eigenheid, niet langer als strijdmotief mogen aanwenden, maar dat zij zich solidair moeten inzetten voor de ontwikkeling van de gehele gemeenschap.

Een **tweede voorwaarde** is dat wij bewust worden van onze macht.

Wij vormen in dit land de talrijkste bevolkingsgroep. Zonder de Vlamingen kan in dit land niets tot stand komen. Geen regering kan worden gevormd. Geen wet kan worden gestemd.

Wij vormen de meest dynamische bevolkingsgroep, wat zich uit op economisch en financieel gebied. Vroeg of laat zal ons volk weigeren nog langer diegenen te verrijken, die met misprijzen op ons neerzien. Om van onze macht gebruik te kunnen maken is dus eendracht nodig en bewustzijn van deze macht.

Wij doen een oproep tot alle Vlamingen, tot alle verantwoordelijken van instellingen met verschillende filosofische strekking, tot alle verantwoordelijken van politieke partijen en van kulturele verenigingen, om nu samen te verwezenlijken wat billijk is, om samen te wijzigen wat niet billijk is, om samen de echte autonomie voor de gehele gemeenschap tot stand te brengen.

Allen zijn wij de aanmatigende houding van een kaste van volksvreemden moe. Allen wensen wij de ont-plooiing en de integriteit van de Vlaamse Volksge-meenschap. Een Vlaanderen zullen wij uitbouwen dat vrij is, dat vredelievend is maar vastberaden, een tolerant en sociaal Vlaanderen, een welvarend Vlaan-deren, het Vlaanderen dat we wensen voor alle leden van onze gemeenschap.

TOESPRAAK VAN MINISTER VAN WETENSCHAPS- BELEID R. VANDEKERCKHOVE

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren,

Het is met een bijzonder genoegen dat ik de vriende-lijke uitnodiging van het Verbond der Vlaamse Aca-демici heb aanvaard om bij de gelegenheid van uw algemene ledenvergadering te Gent te handelen over de problemen van het wetenschapsbeleid in Vlaan-deren.

Deze uitnodiging, Mijnheer de Voorzitter, heb ik be-schouwd als een eervolle opdracht en het is met een zekere fierheid en vreugde dat ik voor deze gelegen-heid speciaal heb willen bewaren de eerste, zij het dan nog onvolledige resultaten, van de inventarisatie van het wetenschappelijk onderzoek in dit land vol-gens taalgemeenschap.

Dit werk is uiteraard nog verre van voleindigd, maar ik meende dat ik het aan uw uitgelezen gezelschap verplicht was mededeling te doen van de eerste resultaten.

Vanzelfsprekend, Dames en Heren, zal dit meebren-gen, dat ik uw geduld zal moeten op de proef stellen en U wellicht enigszins zal moeten vervelen met uit-gebreed cijfermateriaal. Van voorafaan wil ik mij hier-voor bij U verontschuldigen.

Het wetenschapsbeleid in dit land wordt in de begro-ting voorgesteld via 5 grote massa's.

Massa 1 betreft de rechtstreekse financiering van de instellingen voor universitair onderwijs.

Massa 2 betreft de zogenaamde parallelle of onrecht-streekse financiering van het universitair onderzoek, namelijk het nationaal fonds voor wetenschappelijk onderzoek en zijn 3 geassocieerde fondsen, namelijk het Fonds voor Collectief Fundamenteel Onderzoek, initiatief van de navorsers.

Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen.
Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onder-zoek.

Massa 3 bevat de wetenschappelijke activiteiten, gericht op technologische, industriële of landbouw-kundige doeleinden en omvat in hoofdzaak :

Het instituut voor wetenschappelijk onderzoek in nijverheid en landbouw (I.W.O.N.L.)

De steun aan de prototypes, de wetenschappelijke activiteiten met technologisch oogmerk uitgeoefend in de wetenschappelijke instellingen van de Staat alsmede het Studiecentrum voor Kernenergie S.C.K. en het Instituut Radio-éléments (I.R.E.).

Massa 4 omvat de wetenschappelijke activiteiten van openbaar dienstbetoon en algemeen belang, zoals ze uitgeoefend worden in de wetenschappelijke rijks-instellingen, omvat de kredieten van het Fonds voor Collectief Fundamenteel Onderzoek op ministerieel initiatief, de nationale impulsprogramma's en de ge-concerteerde impulsacties voor fundamenteel onder-zoek.

Massa 5 omvat de bijdragen in de internationale we-tenschappelijke activiteiten, o.a. de kredieten voor de ruimtevaart en voor het nieuwe Europese ruimte-vaartagentschap.

Voor wie aan deze 5 massa's nog niet genoeg heeft, is er ook nog een zesde massa voorzien, die in feite alleen bestaat uit een hergroepering van financiële overdrachten welke niet op een duidelijk identificeer-bare wetenschappelijke activiteit betrekking hebben, als daar zijn sociale toelagen aan universiteiten, tus-senkomst in financiële lasten van leningen en pen-sioenen van vrije universiteiten, tussenkomst in de ligdagprijs van academische ziekenhuizen.

.....

Een eerste en belangrijk gedeelte van de begroting voor wetenschapsbeleid is de zogenaamde massa I of **de directe financiering van het universitair onder-wijs**. Met een totaal bedrag van 21 miljard frank in 1977 haalt dit krediet trouwens 50 % van de totale kredietlijn van het wetenschapsbeleid.

Niet alleen omwille van de omvang, maar ook en vooral omwille van de binding met andere gehelen uit de begroting is deze massa van bijzonder belang.

Zo wordt én de kredietmassa én de kredietverdeling tussen Franstalig en Nederlandstalig fundamenteel onderzoek van de geassocieerde fondsen (FCFO -- IIKW -- FGWO) door Massa I bepaald.

Het is dan ook beangstigend te moeten vaststellen dat, alhoewel enerzijds de participatie aan het univer-sitair onderwijs in Vlaanderen toeneemt en in de leeftijdsgroep van 20-24-jarigen vrijwel deze van de Franstalige provincies (zonder Brussel) benadert (N-8,6/F-8,8), de verhouding tussen de totale krediet-massa's F-N van Massa I terug uit mekaar gaat lopen (voor 1977 F-53,37/N-46,63) en daardoor in feite pre-cies omgekeerd wordt ten aanzien van de demogra-fische verhoudingscijfers.

Even zorgwekkend is daarbij de vertraging die op-treedt in de participatie van universitair onderwijs in

zijn geheel, op een ogenblik dat door de geboortegolf na wereldoorlog II, deze deelname normalerwijs nog een stijgende kurve zou moeten vertonen.

Er moet wellicht aan herinnerd worden dat de financiering van de universiteiten sinds de wet van 27.7.71 in hoofdzaak steunt op het objectief criterium van het aantal als subsidieerbaar te beschouwen studenten. Door de demografische evolutie moest dit criterium noodzakelijkerwijze in het voordeel van de Vlaamse gemeenschap spelen. En toch is dit niet het geval.

Omwille van het belang van de expansie van het Nederlandstalig universitair onderwijs en van het wetenschappelijk onderzoek moet de diepere oorzaak daarvan onderzocht worden.

Meermaals werden als oorzaken aangehaald :

- het voor een studierichting of voor een instelling gewaarborgd minimumaantal studenten ;
- het groter aantal relatief kleine instellingen in Wallonië ;
- de verschillende studiekeuze (duurdere studierichtingen) in de Vlaamse en Waalse gemeenschap ;
- en vooral het groot aantal buitenlandse studenten in de Franstalige universitaire instellingen.

Indien we vandaag deze redenen aan de hand van cijfergegevens nagaan, moeten we inderdaad vaststellen dat :

1. Het **studiekeuzeproces** blijkt globaal anders ligt in Vlaanderen dan voor de Franstaligen.

De studierichting A (humane wetenschappen) wordt door 48,95 % Nederlandstaligen gekozen t.o.v. slechts 43,97 % Franstaligen, waar deze verhouding voor de andere studierichtingen (exacte en geneeskundige wetenschappen) F-56,03 %/N-51,05 % bedraagt.

2. Het groter **aantal buitenlandse studenten** aan de Franstalige universiteiten wordt thans op een gereglementeerde wijze uitgebreid.

Inderdaad :

Enerzijds werden maatregelen genomen om het toegelaten aantal tot 2 % van het aantal Belgische studenten te beperken (en dit wordt blijkbaar progressief in alle universitaire instellingen nageleefd).

Anderzijds wordt echter vastgesteld dat, hoewel gekrediteerd op de begrotingen van Cultuur, van Buitenlandse Zaken, van Ontwikkelingssamenwerking, nog steeds belangrijkere aantallen buitenlandse studenten naar de Franstalige universitaire instellingen toevloeien.

In het kader van de **culturele betrekkingen** ligt de verhouding thans (1978) op F-66,14 % / N-33,86 %, als dusdanig duidelijk te relativiseren daar het slechts gaat om een totale toelage van 17,740 miljoen frank.

Voor **ontwikkelingssamenwerking** daarentegen – en hier speelt een globaal krediet van 695,319 miljoen frank – is de verhouding gewoon katastrofaal te noemen, m.n. F-90,35 % / N-9,65 %.

Het probleem stelt zich evenwel niet alleen voor wat het **aantal** buitenlandse studenten betreft.

Men kan zich afvragen in hoeverre het zinvol is om in het kader van ontwikkelingssamenwerking buitenlandse studenten reeds vanaf de eerste kandidatuur in België onderwijs te laten volgen.

Velen van hen zijn blijkbaar onvoldoende voorbereid om hier universitaire studies te volgen, hetzij door gebrek aan talenkennis, hetzij door onvoldoende schoolse kennis.

Het aantal geslaagden in de eerste kandidatuur is beangstigend laag en moet onvermijdelijk leiden tot belangrijke frustraties bij deze studenten.

Zou een voorafgaand en aangepast examen, af te leggen in hun land van herkomst, hier geen verbetering kunnen brengen ?

Zo denk ik hierbij aan examens zoals bijvoorbeeld de Amerikaanse ambassades afnemen vooraleer vreemde studenten naar de U.S.A. te laten vertrekken.

Onafhankelijk van de kredieten ontwikkelingssamenwerking is sinds de wetwijziging van 1976 – en spijtig genoeg grotendeels in Vlaamse universiteiten gesitueerd – het probleem gegroeid van het aantal buitenlandse studenten uit de zogenaamde ontwikkelde landen (boven de 2 % uitstotingsschijf).

In groten getale nemen thans vooral Duitse en Nederlandse studenten een inschrijving in het eerste kandidaatsjaar van de medische studies. Zij dienen wel tenminste de helft van de forfaitaire kostprijs te betalen (+ 120.000 F) op de patrimonium-rekening, maar zij belasten in zware mate de geleidelijk naar een vernieuwend onderwijs gerichte kandidaatsopleiding. Het is noch pedagogisch, noch politiek en allerminst sociaal te verantwoorden dat deze sinds twee jaar gegroeide situatie gehandhaafd blijft.

Daarnaast moet als belangrijke oorzaak van de onevenredige verdeling van de kredietmassa's het groot aantal studenten, afkomstig uit Vlaamse provincies, dat aan Franstalige universitaire instellingen is ingeschreven, vernoemd worden.

In absolute aantallen betreft het 3.464 studenten of 9,9 % van de Belgisch-Franstalige studentenbevolking. Zelfs bij de eerste generatie studenten blijft dit nog 664 of 9,1 % (cijfers academiejaar 1975-76).

Vlaanderen is daardoor na Brussel, Henegouwen en Luik de belangrijkste toeleveringsregio voor deze Franstalige universitaire instellingen.

Rekening houdend met het feit dat een belangrijk gedeelte van deze studenten ook nog ingeschreven is in de duurdere studierichtingen, betekent dit een

belangrijk verlies aan werkingstoelagen dat normaal de Vlaamse universitaire instellingen ten goede moest komen. Deze Franstalige studenten in Vlaanderen moeten nochtans gaan beseffen, dat zij zich daardoor bewust uitsluiten van de Vlaamse gemeenschap, dat zij zullen moeten aanvaarden dat vroeg of laat de Vlaamse gemeenschap de consequenties zal moeten treffen bij de vaststelling van de voorwaarden tot beroepsuitoefening.

4. Minder aangehaald, en trouwens aansluitend bij het studiekeuzeproces, heeft ook de gemiddeld langere studieduur en vooral het volgen van aanvullende (zgn. speciale licenties) opleidingen die tot de tweede cyclus behoren, een effect op de verdeling van de F/N-kredietmassa. Inderdaad verschuift de verdeling einddiploma's tweede cyclus met quasi 1 % ten nadele van de Nederlandstalige gemeenschap.

4. Bovendien worden als oorzaken ingeroepen :

- het groot aantal kleine universitaire instellingen in Wallonië ;
- het mede daaraan te koppelen gewaarborgd minimum studentenaantal.

Deze elementen kunnen inderdaad, vooral indien rekening gehouden wordt met de sterk dalende demografische curve, in belang toenemen. Thans is het inderdaad zo dat, ten gevolge van verminderde betoelaging voor grote studentenaantallen (plafonds) in totaal N-7933 en F-5005 studenten-financierings-eenheden gereduceerd worden (dit geldt vooral voor de KUL m.n. 6.450).

Daarentegen is op dit ogenblik de verhouding reëel subsidieerbare studenten - fictief betoelagde N-93,73 % en F-94,34 %, of in effectieve aantallen goed voor N-2.546 en F-1.845.

Doorgelicht naar de instellingen toe betreft dit vooral kleine, dikwijls niet geïntegreerde faculteiten m.n. U.E. Mons - Gembloux - Faculté Polytechnique Mons - NDP Namur - FUCAM Mons.

Voor de Nederlandstalige universitaire instellingen blijven dat echter nog de VUB - UJA - RUCA - UFSAL - LUC.

Het is evenwel zo dat een aantal Nederlandstalige universitaire instellingen, die thans forfaitair betoelagd worden, in volle expansie zijn, zodat zij binnenkort wellicht op basis van hun effectieve aantallen kunnen gesubsidieerd worden.

Voor een aantal Franstalige instellingen daarentegen zal, gezien hun stagnatie, dit gewaarborgd minimum studentenaantal van betekenis blijven.

Samenvattend kan men besluiten dat niet zozeer het financieringsmechanisme van de universiteiten op zichzelf nadelig is voor de Nederlandstalige universi-

taire instellingen, als wel een reeks secundaire factoren die hierbij een doorslaggevende rol spelen.

Deze zijn :

- het studiekeuze-proces waarbij de Nederlandstaligen de voorkeur geven aan minder dure en minder lange studierichtingen (humane wetenschappen), terwijl de Franstaligen de duurdere en langere studierichtingen verkiezen (exacte en geneeskundige wetenschappen, bijzondere licenties).

Deze verschillende studiekeuze manifesteert zich reeds in het secundair onderwijs, door een relatief veel grotere bezetting in Vlaanderen van de richtingen economie en menswetenschappen.

- de inschrijving van Nederlandstaligen aan Franstalige universitaire instellingen ;

- de situatie te Brussel waar de participatiegraad van jongeren in het universitair onderwijs dubbel zo hoog ligt als in Vlaanderen en in Wallonië, nl. 16,9 % t.o.v. 8,6 % in Vlaanderen en 8,8 % in Wallonië.

Dit speelt uiteraard opnieuw in het voordeel van de Franstalige universiteiten, gezien de verhouding studenten in Brussel-hoofdstad 12 % N bedraagt t.o.v. 88 % F.

Beide laatstgenoemde oorzaken staan in nauw verband met de sociale gegevens als inkomen, familiaal milieu en dies meer.

Al te zeer ligt Vlaanderen hier nog in de buitenbaan en daarom moet de inspanning voor democratisering van het universitair onderwijs in Vlaanderen onverminderd worden verdergezet.

.....

Ten tweede zijn er de kredieten voor de zogenaamde parallelle financiering (massa II) die de aanvullende ondersteuning voor het fundamenteel onderzoek, vooral in de universiteiten, uitmaken.

Dit is in feite de tweede laag van de financiering van dat fundamenteel onderzoek, bovenop de eerste brede laag, die de humuslaag voor het onderzoek zou moeten zijn en gevoed wordt door de gewone financiering der universiteiten.

Deze massa II, in totaal 2.058 miljoen F, bestaat uit twee verschillende delen met een onderscheiden finaliteit.

1. Het eerste deel is gericht op de ondersteuning van bursalen, studenten-doctorandi, die naargelang van het systeem voor drie of vier jaar een navorsingsbeurs krijgen ; dit loopt langs twee grote verdeelfondsen, nl. het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (NFWO) en het IWONL en het kleintje, het Interuniversitair Centrum voor Managementswetenschappen.

In totaal gaat daarheen in 1977 : 787 miljoen F.

Dit onderdeel is sedert 1976 uitdrukkelijk aanzien als een geculturaliseerde materie, vermits het de opleiding van navorsers betreft. De communautaire verdeling ervan werd reeds in 1970 bepaald op een sleutel die rekening houdt met het aantal Belgisch gediplomeerden tweede cyclus. Deze sleutel evolueerde in lichte mate van ongeveer 50/50 in 1975 tot 52,5 N / 47,5 F in 1977.

Op dit punt althans is het dubbeleffect van de grote getallen vreemde studenten in het Franstalige universitair net nu doorbroken.

2. Minder bevredigend is de situatie in het tweede deel van deze parallelmassa II.

Dit andere luik omvat de drie geassocieerde fondsen van het NFWO, namelijk FCFO, FGWO en IIKW. Dit zijn fondsen die onderzoeksgeld verdelen op grond van een wetenschappelijke beoordeling van ingediende projecten. Ook deze stromen lopen grotendeels naar de universiteiten.

Het betreft in totaal 1.271 miljoen F voor '77.

Het inhaalplan Lefèvre, dat in 1970 werd geformuleerd, wil de N/F-verdeling van deze fondsen vastmaken aan de globale verdeling van de gewone kredieten aan de universiteiten.

Deze sleutel evolueerde weliswaar van 1970 tot 1974 van ongeveer 45 % N tot 47 % N, door het invoeren van de financieringswet en het oprichten van nieuwe instellingen, doch blijft sedertdien stagneren op dit peil.

De ogenschijnlijke logica van deze methode ligt voor de hand : deze geldstroom is gericht op een versterking van de onderzoekscapaciteit aan de universiteiten en wordt dus, zo stelde men, best aan de relatieve omvang daarvan gekoppeld.

Twee dingen heeft men daarbij uit het oog verloren :

1. Zoals ik bij het overzicht van de eerste onderzoeksmassa aantoonde, heeft het mechanisme van de gewone financiering der universiteiten een aantal eigenaardigheden : er zijn de aantallen vreemde studenten die goed zijn voor een volledige universiteit en er is de studiekeuze die financieel nadelig uitvalt voor de Vlaamse gemeenschap.

In 1970 kon een optimist hopen dat de vastgestelde sleutel evolutief zou zijn ; nu moet een realist vaststellen dat dit niet zo is, of in ieder geval slechts uiterst traag verloopt en in halve of tienden procenten per jaar moet uitgedrukt worden. Zelfs de nagestreefde beperking van vreemde studenten uit ontwikkelde landen heeft blijkbaar geen effect daarop, terwijl de aantrekking uit ontwikkelingslanden zonder meer verder gaat, of men dit nu ontwikkelingspolitiek wil noemen of niet.

2. Ten tweede, en dit is helemaal uit het oog verloren, moet men de vraag durven stellen of het logisch is de Nederlandstalige universitaire gemeenschap een tweede maal te sanctioneren voor het grotere aantal vreemde studenten in het Franstalig net. Want daar gaat het in feite om. Dat is naar mijn mening een verkeerd uitgangspunt dat werd gekozen.

Dit is een effect op het WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK van een bepaalde vorm van onthaalbeleid voor het ONDERWIJS, gekozen in de Franstalige instellingen.

Mijn inziens zou men louter en alleen rekening mogen houden met de aantallen Belgische studenten aan de Nederlandstalige en Franstalige universiteiten. Dat criterium kan dan werkelijk evolutief zijn. Zulks uiteraard in afwachting van meer globale afspraken over de juiste proportie-verdeling voor fundamenteel onderzoek in het algemeen.

De verdeling per taalsektor van de toelagen 1976, voor de geassocieerde fondsen en onderverdeeld per fonds toont aan dat voor het F.F.C.O., initiatief navorsers, en het F.G.W.O. gestreefd wordt voor een 50 %-50 % verhouding zodat de gevolgen zich voornamelijk in het I.I.K.W. voordoen nl. F 57,82 % tegen N 42 %.

Reeds sedert lange tijd drong men vanuit de vlaamse universiteiten aan op het optrekken van de proportie fonds per fonds tot 50 %, waarbij men iedere afzonderlijke voorgedij-Minister aanpakte, zonder het basis-criterium van het geheel van de 3 fondsen ter sprake te brengen.

Ik ben eerder zinnens een formule van geleidelijke ophaling voor te stellen naar **het criterium Belgische studenten**, zodat de overgang ook zonder schokken voor de Franstalige gemeenschap kan verlopen.

Ik ben bovendien van mening dat de verdeelsleutel voor het geheel van de drie fondsen moet gelden, zodat er accentverschillen kunnen liggen per fonds, naargelang van het potentieel in het ene en het andere landsgedeelte.

Het kan zijn dat in de fondsen afzonderlijk genomen de proportie Nederlands-Frans verschillend ligt.

Zeker voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek zijn specialisatie en taakverdeling geboden. Wij moeten daarin geen wafelijzerpolitiek om het principe gaan voeren.

De globale verdeling daarentegen is wel een zaak van faire afspraken.

Ook, en dit wil ik even onderstrepen, moet de betalende rijksoverheid, aan de fondsen die formeel privaat-rechterlijk zijn, globale oriëntaties voor onderzoeksbesteding kunnen doorgeven ; niet om hun autonomie inzake keuze van projecten te beperken – verre van daar – maar wel om grote oriënteringen

aan te duiden en te zorgen voor de financiële gezondheid der fondsen, die naar mijn mening een vitale rol spelen in het geheel van ons onderzoekstelsel.

Drie andere grote massa's van ons onderzoeksgeld gaan naar technologisch onderzoek (nu 6.505 miljoen), naar onderzoek van openbaar dienstbetoon (3.707 miljoen) en naar onderzoek in internationaal verband (3.402 miljoen), samen 13,6 miljard.

De verdeling volgens taalcriteria ligt hier uiteraard veel moeilijker en veel onduidelijker.

Voor de kredieten bestemd voor **internationaal onderzoek** en toegewezen aan internationale organismen kan b.v. nagekeken worden in hoeverre de return van de bestellingen en onderzoeken naar de gemeenschappen toe geschiedt.

Het belang van de deelname aan belangrijke internationale organismen als b.v. de E.S.A., European Space Agency, mag nochtans niet louter en alleen beoordeeld worden naargelang van de return van deze kredieten, nog afgezien van elke verdeling naar de gemeenschappen of gewesten toe.

Dit vergt nog nader onderzoek en ik ben zinnens hieraan de nodige aandacht te besteden.

De verdeling naar de taalgemeenschap van de kredieten voor **technologisch onderzoek** en **openbaar dienstbetoon** is eveneens minder duidelijk, omdat een groot gedeelte ervan naar bedrijven gaat, waarvan de eigenlijke taalverhoudingen niet zo gemakkelijk zijn vast te stellen. Ook hier zijn we overigens nog bezig met een meer preciese diagnose. Daarom mogen de volgende gegevens alleen als tentatieve cijfers worden beschouwd :

De globale verdeling gaf (cijfers 1975) voor het technologisch onderzoek ongeveer 50 % voor het Vlaamse gewest.

Daaronder zitten evenwel grote verschillen met als belangrijke en markante punten :

- een groot overwicht aan de kant van de nucleaire research (ik kom er straks nog op terug wat dit eigenlijk inhoudt)
- en een manifeste achterstand in de sector van het IWONL en de prototypes : 37,0 % voor het Vlaamse gewest, 27 % voor het Waalse gewest en, verschiet niet : 36 % voor Brussel. Bij dit laatste cijfer hoef ik niet te zeggen wat dit in feite betekent.

In de budgettaire massa van de wetenschappelijke activiteiten van **openbaar dienstbetoon** is de globale situatie minder gunstig, waar we op grond van cijfers uit '75 een N/F-verhouding van ongeveer 43/57 bekomen.

Het is opvallend dat ook in de **openbare onderzoeksinstellingen** nog een markante achterstand bestaat (41/59), achterstand die nog duidelijk geprononceerd

maar minder scherp is in de **toelagen en contracten vanwege de departementen** : 45/55.

U zal met mij aannemen dat deze globale cijfers op enkele punten iets beter liggen dan soms wordt aangenomen, maar dat zij op een aantal kritische punten minder goed zijn dan beate optimisten ons soms wilden doen geloven.

Laat mij toe ook duidelijk te stellen dat deze problematiek zowel vanuit Vlaanderen als uit Wallonië niet enkel in proportie-verhoudingen moet gesteld worden. Het helpt niet dat we als Vlaamse gemeenschap meer geld krijgen als we het niet goed kunnen gebruiken.

Dat betekent ook dat de strategie of de taktiek om een goede en rechtvaardige kredietverdeling te krijgen, uit dit oogpunt nuchter en doordacht moet zijn. Zo treft het dat het technologisch onderzoek dat via herverdelingsfondsen wordt gestuurd in zeer ruime mate naar de nucleaire sector en te sterk naar zware bedrijven gaat, al dan niet multi-nationaal en in te geringe mate naar K.M.O.'s. Het is opvallend dat de rendabiliteit van het technologisch onderzoek, in de formules die wij traditioneel hanteren, niet terdege is onderzocht. Ook hier zitten wij met heilige institutionele koeien die ternauwernood mogen besproken worden.

Er wordt op dit ogenblik ook hiervoor een alternatieve politiek in interkabinetten-overleg voorbereid, die - laat ik dit onderstrepen - ook effect moet sorteren voor het Vlaamse aandeel in dit onderzoek.

Tenslotte, - en U zal van mij als VU-Minister niets anders verwachten - wil ik even reflecteren over de plaats van het onderzoek in het staatsvormingsproces dat wij pogen te realiseren.

In het Egmontpakt staat daarover niet zoveel.

Terecht, want de veelvormigheid van de onderzoeksorganisatie, leent zich ook niet tot directe organisatorische uitspraken.

De organisatie van het onderzoek in federale staten neemt ook veelvuldige mengvormen aan, die bovendien sterk evolutief zijn in de tijd.

Een eerste zaak is duidelijk : op het terrein van fundamenteel onderzoek - niet-georiënteerd onderzoek is een betere term - ontkomen wij niet aan de vraag voor een evenwichtige en globale verdeling der middelen, ongeacht of wij dit in federale beslissingsstructuren gaan stoppen of niet. Zo is de de facto-structuur in het NFWO en de geassocieerde fondsen reeds van een federaal type, maar vanzelfsprekend met een nationaal evaluatiekader.

Ten tweede is het ook duidelijk dat, als er voor bepaalde onderzoeksdelen - en ik denk hier aan bepaalde vormen van technologisch onderzoek - in feite een regionalisering tot stand komt, deze dan ook

haar naam moet dragen, en duidelijk en openlijk moet gebeuren.

Ik zal U dit illustreren met het voorbeeld van het SCK-Mol. Mol werd opgezet als een nationale instelling, later ook met internationale opdrachten, die in de loop van de tijd uitgroeide tot een reuze-instelling met een werkingsbudget van bij de 2 miljard, wiens activiteit grotendeels gericht is op het nucleaire terrein. Sommigen en misschien niet helemaal ten onrechte, hebben ooit gezegd dat de Staat hiermee gratis de know-how en het vuile werk levert voor de nucleaire industrie en de elektriciteitsmaatschappijen. Wanneer nu, zoals de laatste tijd meer en meer stemmen opgaan voor compensatie-eisen, omdat Mol nu eenmaal in het Vlaamse land ligt, wat misschien wel voordelen meebrengt, maar zeker ook heel wat nadelen, dan moet zowel voor Mol als voor de andere centra in het land duidelijk gepreciseerd worden wat enerzijds een nationale opdracht is en wat anderzijds een regionale opdracht is.

In het geval van Mol is het bijvoorbeeld duidelijk dat

de afvalverwerking van de zeer toxische, nucleaire afvalstoffen van de Belgische atoomcentrales veel meer een belangrijke dienst aan de totale Belgische gemeenschap betekent dan wel een onderzoeksopdracht voor dit centrum.

Het vergt dan ook geen commentaar dat deze nationale opdracht waarmee wij Vlamingen niet eens zo happy zijn, niet als een geregionaliseerde materie, maar wel als een nationale materie moet beschouwd worden.

De regionale opdrachten van Mol liggen dan wellicht op een ander terrein, nl. op het vlak van het niet-nucleaire en milieu-gericht technologisch onderzoek. Het SCK in Mol is slechts één van de vele en ingewikkelde voorbeelden.

Zonder op dit ogenblik ook maar één uitspraak ten gronde te willen doen inzake regionalisatie of culturalisatie van het wetenschappelijk onderzoek, is het anderzijds duidelijk dat de Vlaamse gemeenschap in haar geheel op dit terrein bijzonder waakzaam zal moeten zijn en blijven.

M O T I E

Het Verbond der Vlaamse Academici, in algemene ledenvergadering te Gent op zaterdag 5 november, wijst op het belang van de toewijzing van de ziekenhuisbedden verbonden aan de medische fakulteiten.

Het Verbond steunt onvoorwaardelijk het standpunt van de Vlaamse rectoren volgens hetwelk de enige aanvaardbare verdeelsleutel, deze is van het bevolkingscijfer.

Het is strijdig met het elementair rechtvaardigheidsgevoel, dat Vlaamse zieken in de universitaire ziekenhuizen niet dezelfde mogelijkheden tot verzorging zouden krijgen als de Franstaligen of dat zij zouden moeten worden behandeld in een midden waarin zij als vreemden worden bejegend.

Rouwhulde voor Mr. PAUL FELIX BEECKMAN

door H. BORGINON

Lieve Mevrouw Beeckman, kinderen, kleinkinderen en verwanten, van onze dierbare afgestorvene. Velen onder U zullen in een van onze dagbladen, de foto gezien hebben bij het artikel gewijd aan de diepbetreurde Mr. Paul Beeckman. Zij biedt van hem geen opwekkende aanblik, maar sprekend is ze en geladen met een diepere betekenis. Naast hem, op dezelfde bank, zat de ook reeds bejaarde Maurits Naessens. Op de schoot van deze laatste rustte een kind dat hij suste. Van zijn ouders gescheiden geraakt, doolde het ietwat verloren, en Naessens had het bij zich genomen. Deze twee, de gelovige Vlaams nationalist, en de socialist, hadden in de Vlaamse strijd ogenschijnlijk meer naast dan met elkaar gestaan. Maar hier symboliseerden zij op ontroerende wijze, hun gemeenschappelijk streven voor de bestaansveiligheid en de verheffing van ons volk als geheel. Op deze foto stond Paul kennelijk uitgeput door zijn deelname aan de betoging te Dilbeek, een zwaardere inspanning dan zijn reeds wankelieke gezondheid kon dragen. Maar hij heeft er aan gehouden, daar te betogen tegen het Egmontpakt, waarvan hij de noodlottigheid voor de Vlaamse toekomst besefte. Zijn aanwezigheid stond geheel in het teken van dit inzicht, en hij was er zich van bewust dat een meerderheid van de ervaren, denkende Vlaamsgezinden, het niet anders zien. Dit des te scherper, waar het gaat om diegenen die de Brusselse werkelijkheid beleefd hebben, en ze grondiger kennen.

Vooraf op deze plaats verwacht U van mij geen harde woorden over hen die het pakt anders beoordelen. Onvoldoende vertrouwdheid met de toestanden in en rond de hoofdstad, zal wel de voornaamste verklaring wezen voor de nu begane zware vergissing.

Dilbeek was Pauls laatste openbaar optreden.

En dat brengt mij een zestig jaren terug, naar onze eerste ontmoeting, te Denderleeuw bij onderpastoor De Wolf, een getrouwe onder de getrouwen, enkele weken na mijn terugkeer van het front. De jonge man die mij tegemoet trad, was een ranke verschijning, met een fijn getekend gelaat, een heldere scherpe blik achter de brilglazen. Na zijn retorika aan het jezuïetencollege te Aalst, waar hij onder anderen pater Stracke als leraar had gekend, had hij zich laten inschrijven in de vernederlandste universiteit te Gent, waar hij rechten zou studeren. Maar hij kreeg geen gelegenheid om ook maar één les bij te wonen, daar hadden de krijgsverrichtingen anders over beschikt. Niettemin volgde op die loutere inschrijving, een eerste uitsluiting uit een Belgische universiteit.

Enkele maanden later, beproefde Paul het te Brussel, waar hij medecijnen zou studeren. Maar een beminnelijke stadsgenoot, die hem in de gangen van de universiteit ontmoette, haaste zich hem te verklikken en dat gaf de tweede uitsluiting.

Gedurende enkele maanden, heeft hij mij dan als sekretaris bijgestaan. Op mijn aandringen, legde hij de eksamens voor de kandidatuur in de wijsbegeerte en letteren af voor de centrale examencommissie. Dan ging hij naar Leuven, waar de verbanning van de ex-gandavenses in onbruik was geraakt.

Te Leuven vervulde hij weldra een vooraanstaande rol; hij was er de oprichter en voorzitter van de Vlaams-nationale studiekering en in het voorjaar 1924 brak dan het bekend konflikt met de academische overheid en met de bisschoppen uit.

Dit leidde dan weer tot de uitsluiting van Paul, van Gerard Romsee en binnen verloop van enkele weken nog een twaalftal andere Vlaamse studenten.

Dit is voorzeker geen gelegenheid om dit oude konflikt op te warmen. Paul zelf, heeft er in 1975, op verzoek van het Verbond van Vlaamse Academics een sobere en waardige uiteenzetting van laten publiceeren. Ik wil enkel aanstippen, dat het verzet van de studenten, het Kerkelijk gezag of de Kerkelijke tucht, geen ogenblik miskenden, maar enkel de vrijheid opeisten op te komen voor de Vlaamse zaak.

Zou de Kerkelijke Hiërarchie van nu, ten aanzien van wat zij thans ook aan de Katholieke Hogeschool te gedogen krijgt, niet met enig heimwee terugdenken aan de tijd toen zgn. rebellerende Leuvense studenten zulke beheerste en in niets voor het academisch gezag krenkende taal spraken en zulke angstvallige gevolgzaamheid toonden in zake geloof en zeden?

Paul heeft dan als 't ware om de cyclus af te ronden, zich laten inschrijven te Luik. Maar hij heeft zijn diploma van Doctor in de Rechten behaald alweer voor de Centrale Examencommissie.

Wegens familiebanden ging hij zich als advocaat vestigen te Kortrijk. Een reeks katholieke advocaten, ook zulke die voorgaven vlaamsgezind te zijn, schrokken ervoor terug, de jongeman als stagiair op te nemen, die te Leuven was doorgezonden.

Maar de liberale franskiljon, Mr Robert Gillon, de latere voorzitter van de Senaat, en toen stafhouder van de Balie te Kortrijk, bood spontaan aan Paul als

stagiair aan te nemen, en heeft hem steeds op volstrekt korrekte wijze bejegend. Iets, waar wij als katholieken, niet fier konden op zijn. De grote Franse schrijver, Bernanos, gaf aan een van zijn bekende werken, de titel: „La grande peur des bien-pensants”. De jongste, nog steeds niet uitgewoede repressie, heeft eens te meer deze kleinmoedigheid in dezelfde hoek in het licht gesteld, en blijft het doen, in verband met amnestie.

Eens te Kortrijk gevestigd en geleidelijk ingewerkt in het advocatenberoep, liet Paul zich niet onbetuigd in de Vlaams Nationale strijd, waar hij weldra een belangrijke plaats innam. Hij werd gemeenteraadslid, plaatsvervangend kamerlid. Hij heeft zich nooit onttrokken aan om het even welke vorm van Vlaamse werking, maar toch was hij geen man van spectaculaire meetingredevoeringen. Verdieping van de principiële grondslagen van het Vlaams Nationalisme was zijn taak, en hij werd daarin geholpen, door zijn degelijke juridische vorming en wijsgerige aanleg. Bovendien had de staatsleer als zodanig altijd op hem een grote aantrekking uitgeoefend. Hij was een man van studie, overleg en bezinning. In de late twintiger jaren, was Paul betrokken bij alle inspanningen om eensgezindheid te bereiken in het jammerlijk verdeeld en daardoor in zijn ontplooiing geremd Vlaams nationalisme. Het was een moeizame arbeid voor ons allen, in de eerste plaats voor Paul. Tal van mislukkingen volgden elkaar op. Eindelijk, in het najaar 1933, ontstond het V.N.V. Paul werd er van bij de aanvang leider van de politieke centrale, maar na enkele maanden gaf hij dit op, omdat hij de gevolgde koers te irreëel achtte. Steeds bleef hij in de schoot van het Vlaams nationalisme zoeken naar vernieuwing, naar verdieping. Hij sloot in de jaren vijf-zes endertig aan bij de groep die het weekblad „Nieuw Vlaanderen” uitgaf en nam een werkzaam aandeel aan de door dit blad bezielde concentratiebeweging die in 1936 leidde tot het bekend akkoord, dat echter niet bestand bleek tegen de spanningen binnen de betrokken partijen. Op het Congres van de Concentratie te Leuven, in juli 1936, voerde hij als Vlaams Nationalist het woord.

En toen kwam de oorlog. Paul heeft zich afzijdig gehouden van iedere vorm van politieke collaboratie. Maar hij gaf gevolg aan de oproep van de Sekretaris-Generaal, om het Commissariaat van Lonen en Prijzen waar te nemen, en dat ambt heeft hij vervuld van 1940 tot 1944.

Gedurende deze vier jaren zette hij al zijn krachten in om, onder vijandige bezetting onze economie te beschermen en de ontberingen van de bevolking zoveel mogelijk te beperken. Ten slotte zagen zelfs de auditeurs geen termen om tegen hem vervolgingen in te spannen. En pas was zijn toestand opgeklaard, of reeds in 1950 hield hij voor het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond te Antwerpen, een opgemerkte voordracht, over de noodzakelijkheid van een Vlaams Nationale Beweging.

Op het kongres van het Pennoen in 1962 gaf hij een zeer opgemerkte voordracht ten beste over „Federalisme in Vlaanderen”. Hij werkte mede aan Opstanding. Hij werd de eerste voorzitter van de Vlaamse Volksbeweging. Hij is voorzitter geweest van het Verbond der Vlaamse Academici. Veel van dit alles, hoe waardevol ook, betreft ten slotte uiterlijkheden, die de mens Paul Beeckman niet voldoende doen kennen. Door zijn bezadigde toon, zijn principiële standvastigheid en heldere betoogtrant oogstte hij verdiend gezag en schiep hij in onze rangen vertrouwen dat anders wegtaande.

En niet alleen was hij een toegewijd, bevoegd en voortreffelijk Vlaams strijder, hij was ook iemand met een gezellige aanleg, die in gezelschap opgeruimdheid rond zich strooide. Zijn gulle lach werkte aanstekelijk. Het mocht er, in vriendenbijeenkomsten uitbundig aan toegaan, dat stoorde hem niet, integendeel! Iets van de student was in hem blijven voortleven. Zijn gehechtheid aan zijn vrienden in wel en wee was diep en echt. Daar heb ik zestig jaar lang onafgebroken de bewijzen van ondervonden.

En vooral was hij een toegewijde, liefderijke echtgenoot, bij uitstek een man die opging in zijn gezin, diep gehecht aan en bezorgd om zijn kinderen en kleinkinderen, en hij genoot van hun wederliefde.

Als wij zijn leven overschouwen, kunnen wij niet anders dan met een zekere bitterheid vaststellen dat hij, omdat hij geen persoonlijke ambitie koesterde, in het openbaar leven niet geworden is waartoe hij de aanleg bezat. Met zijn gaven en kunde, was hij normaal aangewezen voor de hoogste ambten, maar hij was te groot voor dit land, te groot wellicht ook voor het volk dat wij beweren te zijn.

In dit afscheid, leggen wij onze droefheid, maar ook onze trots om wat hij is geweest, onze dankbaarheid voor alles wat zijn schoon leven ons en velen met ons heeft geschonken.

41e VLAAMS NATIONAAL ZANGFEEST

Zondag 23 april 1978 - Sportpaleis - Antwerpen - 14.30 uur

Georganiseerd door het Algemeen Nederlands Zangverbond v.z.w., in samenwerking met VTB-VAB en m.m.v. het Noordstarfonds vzw.

MOTTO : „VLAANDEREN EEN”

Algemeen Voorzitter A.N.Z. dr. jur. Valeer Portier schreef ons :

„Voor dit zangfeest hebben wij als motto **Vlaanderen één** gekozen, omdat wij menen dat – ondanks het feit dat de tactische inzichten en visies over de te volgen methodiek kunnen verschillen – slechts een eendrachtig Vlaanderen een volwaardig zelfbestuur voor Vlaanderen zal kunnen realiseren. Wij zijn ervan overtuigd dat uw organisatie zich volledig achter dit thema kan scharen.”

De **kaartenverkoop** wordt officieel opengesteld op woensdag 1 maart. Gereserveerde zitplaatsen : 300 F (1e rang) . 250 F (2e rang) ; 200 F (3e rang) ; 150 F (4e rang) ; en 125 F (5e rang). Niet gereserveerde plaatsen : 70 F.

Groepen van minimum 20 personen kunnen vermindering bekomen.

De kaarten zijn te verkrijgen op het A.N.Z.-sekretariaat, Vrijheidsstraat 30-32, bus 14, 2000 Antwerpen, iedere dag open van 9.00 tot 12.00 uur en van 12.30 tot 17.30 uur ; 's zaterdags gesloten (zaterdagen 15 en 22 april eveneens open van 9.00 tot 17.00 uur). Telefonisch : alleen via het A.N.Z.-sekretariaat : tel. 031/37 93 92.

De **programmabrochures**, waarin naast de tekst en melodie van de liederen, ook de teksten en pentekeningen van de optredende artiesten zijn opgenomen, zijn vanaf 16 april a.s. te bekomen tegen 40 F per exemplaar.

**krijg je
wel genoeg
voor
je geld ?**

**Uitzonderlijk hoge interest voor
beleggingen op termijn.**

Voor het geld dat je gedurende
een bepaalde tijd niet nodig hebt,
heeft de Kredietbank soepele be-
leggingsformules met uitzonderlijk
hoge interest namelijk : **Kasbons en
Termijnrekeningen.**

KREDIETBANK

IN TEMPORE NON SUSPECTO...

en wel op 25 maart 1977, twee maand voor op 24 mei de eerste tekst van het zo omstreden Egmontakkoord bekend werd, hield Meester Hendrik Borginon voor het V.V.A.-Brussel een opgemerkte rede „Hoe kan de Vlaamse Beweging uit het slop worden geholpen ?”

Wij zijn hem dankbaar dat we zijn historische tekst mogen opnemen, want deze bevat heel wat stof voor de heden zo wenselijke bezinning.

In de uitnodiging tot de vergadering schrijft het V.V.A.-Brussel : „Ook U vraagt zich af hoe het zit met de Vlaamse Beweging ; lopen overleg en communautaire gesprekken niet op een dood spoor ? Moeten wij ons niet méér weerbaar opstellen ? Ondanks de economische regressie moet de strijd voor zelfbeheer en eigen Vlaamse instellingen krachtig voortgezet worden.”

De spreker zelf gewaagt bij het einde van zijn betoog, welhaast profetisch, van de zo noodzakelijke opleving in de Vlaamse Beweging : „Een opleving die daarom niet onmiddellijk een overwinning betekent, maar die ons zal weghalen uit de loomheid waar wij in gevangen zitten.”

In dit alles is nu duidelijk een kentering gekomen.

Laten wij ondanks de onzekerheid en de vaak sombere voorgevoelens van het ogenblik, gelukkig zijn dat de windstilte is verbroken en dat het Vlaamse reflex nog volop aanwezig is.

De Vlaamse strijd is als een oorlog met periodes van kalmte en momenten van strijdgewoel. Indien wij niet opgeven, indien wij niet versagen, indien wij, zoals ook de spreker beklemtoont, het hoofd koel houden, kan de Vlaamse strijd alleen door ons worden gewonnen.

HOE KAN DE VLAAMSE BEWEGING UIT HET SLOP WORDEN GEHOLPEN ?

door **Hendrik BORGINON**

Dit onderwerp is er een waarover de meesten onder U veelvuldig hebben nagedacht en uiteenlopende meningen gevormd hebben. De Vlaamse Beweging zit in een slop, dat ondervinden wij allemaal. Niet later dan gisteren las ik in De Standaard een artikel over het Willemsfonds onder de titel „Moet de Vlaamse beweging wachten op betere tijden?”. Met andere woorden : moeten wij als Vlaamse Beweging voor een tijd, en misschien een vrij lange tijd, iedere hoop op reële verwezenlijkingen verzaken ? Wat er zich de laatste jaren in de Vlaamse Beweging heeft voorgedaan is U allen bekend. Wij hebben de betoging van Halle gehad met een aanzienlijke opkomst, massale geestdrift en ook een groot aantal parlementairen van verschillende partijen. Onze vrienden in de Vlaamse strijd, ook in het Overlegcentrum, waren daarover opgetogen, en zij verwachtten er heel wat van. Zij zagen de oprichting van een afzonderlijke zuiver Vlaamse provincie Brabant en dat kon, van een arrondissement Halle-Vilvoorde, en ook dat kon. Van dat alles is niets terecht gekomen !

Een regering waarin een aantal oprechte Vlamingen zetelen, heeft in Vlaams opzicht niets kunnen verwezenlijken. Tenslotte is zij gemanoeuvreerd geworden in een kamerontbinding zonder de elementaire voor-

zorg aan de te verkiezen nieuwe kamers grondwetgevende bevoegdheid te geven.

Is dat voor ons als Vlamingen een reden tot pessimisme ?

Op lange termijn zou ik zeggen neen, maar intussen ben ik over jaren getuige geweest van een ontzettende achteruitgang van de Vlaamse positie in Brussel. Wij hebben daar tientallen en tientallen duizenden Vlamingen zien verloren gaan door het verfransend onderwijs, door de hele druk van de administratieve, economische, en sociale macht en invloeden.

Ik zou bijna zeggen dat indien pessimisme, ver genoeg gezien, niet gegrond is, het nog gevaarlijker zou zijn ons over te geven aan overdreven optimisme. Als ik de jaren overschouw gedurende dewelke ik rechtstreeks deelgenomen heb aan de Vlaamse Beweging, en dat gaat over zowat zeventig jaar, dan kan ik niet anders dan vaststellen dat, tenminste voor het zuiver Vlaams gedeelte van het land, er een merkwaardige opleving en groei van Vlaamse volkskracht is te zien geweest.

Natuurlijk vooraan op kunstgebied ; dat komt altijd eerst ; komt er bij een verdrukt of achterlijk volk een opleving, dan begint die bij de kunst ; kennis en wetenschap komen pas later.

In Vlaanderen zijn de laatste twintig jaar ook de vorderingen op wetenschappelijk gebied ver van onbeduidend geweest.

In het begin vooral in de menswetenschappen, maar ook op het stuk van de exacte wetenschappen beginnen wij nu mee te kunnen. Er was een gebied dat speciale moeilijkheden opleverde, de rechtswereld. Als ik nu zie hoe veranderd de toestanden zijn aan de Hoven en Rechtbanken, in de advocatuur, wat de Vlaamse aanwezigheid aan de Brusselse balie betekent, de degelijkheid van onze publicaties zoals het Rechtskundig Tijdschrift, dan volstaat het als verklaring niet te wijzen op de uitzonderlijke verdiensten van iemand als mr. René Victor, die voor een groot gedeelte de animator geweest is van al wat er zich op het rechtskundig terrein heeft voorgedaan.

Ook op economisch gebied is er heel wat ten goede veranderd, maar laten wij hier niet te overmoedig zijn. De groei van de Vlaamse economie, de verhoogde welstand van Vlaanderen, zijn niet zo zeer een gevolg van onze eigen inspanningen of van onze degelijkheid op technisch en industrieel gebied. Grotendeels danken wij die aan een vergroting van de tonnenmaat van de zeeschepen. Een aantal industrieën die zware grondstoffen verwerken moesten daarvoor inderdaad naar het Vlaams land en zijn zeehavens verhuizen. Het zijn ook niet de speciale bevoegdheid of inspanning van het Vlaamse patronaat waar wij de economische opstanding aan te danken hebben, uitzonderingen niet te na gesproken.

Terloops, wij denken misschien te weinig aan een bestendige bedreiging die over onze economie hangt. Ook nu na al die jaren van opgang, speelt de textiel in Vlaanderen een belangrijke rol, en geen industrie is zo kwetsbaar als deze.

Op politiek gebied hoort men in Vlaamse vergaderingen steeds maar zeggen „Vlaanderen is nog altijd de eisende partij”. Ik ben geneigd om daarbij op te merken: „wel besteed!”. Als wij nu nog de eisende partij zijn, na meer dan een eeuw Vlaamse Beweging, en met een flinke meerderheid van de bevolking in het land, dan hebben wij alleen wat we zelf verdienen. Maar het is een feit, we hebben geen ander bruikbaar drukkingsmiddel als onze getalsterkte en durven die dan nog niet uitbaten!

Taalwetten werden moeizaam bekomen, en jaren terug heb ik over sommige daarvan misschien in meer ongunstige zin gesproken dan, naar achteraf gebleken is, objectief gewettigd was. Het is onloochenbaar dat bij voorbeeld de wetten op het gebruik van de talen in het onderwijs merkwaardig bijgedragen hebben tot de grondige vervlaamsing van diegenen in Vlaanderen die het geluk hebben gehad tenminste middelbare studiën te doen.

Nochtans, buiten het zuiver Vlaams grondgebied, en dan bedoel ik vooral te Brussel, worden die taalwetten alle met brio gesaboteerd.

Er is geen enkele die eerlijk wordt toegepast. Soms gebeurt dat wel, wanneer ze een uitwerking heeft tegen het belang van de Vlamingen zelf. Dat heb ik persoonlijk ondervonden.

Inzake de wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken werd in het verleden ieder voorstel van sanctionering afgewezen voor de Vlamingen van de traditionele partijen en dit zowel in 1921 als in 1932.

Tijdens de behandeling in de Kamer van wat de wet van 29 juli 1921 op het gebruik van de talen in bestuurszaken is geworden, had ik namens Het Vlaamse Front een amendement ingediend dat de nietigheid voorzag van de stukken opgesteld in strijd met de wet, en tevens sancties voor de betrokken ambtenaren. Het werd verworpen nadat Van Cauwelaert er zich met klem had tegen verzet omdat hij het als overbodig beschouwde „in de atmosfeer van vervlaamsing die deze wet zou scheppen”!

Was deze verklaring ingegeven door Vlaamse overmoed, of was het „slechts een flamingantisch voorwendsel om niet te moeten bekennen dat een wet met sancties geen kans maakte”.¹

Zelf ik was geneigd de eerste opvatting te delen, omdat Van Cauwelaert zich wel meer liet verleiden tot overmoedig optimisme. Ter gelegenheid van de bespreking van de wet van 29 juni 1932, diende Herman Vos opnieuw een sanctioneringsamendement in. Verslaggever Van Cauwelaert verwierp het eens te meer. Hij had, verzekerde hij, te vergeefs gezocht, binnen de grenzen van het bestaande administratief recht, naar specifieke en doelmatige sancties voor deze wet. De regering echter beschikte over voldoende middelen om de ambtenaren tot toepassing van de voorschriften te dwingen.²

Dat dit maar uitvluchten waren, lag er vingerdik op.

Dan zijn wij in 1963, en het beruchte Hertoginnedal beland. Misschien wel onze noodlottigste nederlaag. Maar deze keer werd er een sanctie ingevoerd op de toen gestemde wet in bestuurszaken. Een van de merkwaardigste wetgevende documenten die ik in mijn leven gelezen heb! Art. 58 van die wet zegt: „zijn nietig, alle administratieve handelingen en verordeningen die naar vorm of naar inhoud strijdig zijn met bepalingen van deze gecoördineerde wetten. Onverminderd de toepassing van art. 61..., wordt de nietigheid van die handelingen en verordeningen vastgesteld op verzoek van ieder belanghebbende, hetzij door de overheid van wie die handelingen en verordeningen uitgaan, hetzij naar gelang van het geval en van de rangorde van hun respectieve bevoegdheden door de toezichthoudende overheid, de hoven en rechtbanken, of de Raad van State.

Wanneer aldus, wordt vastgesteld dat handelingen of reglementen nietig zijn wegens hun vorm, worden zij door de overheden waarvan zij uitgaan vervangen

1. Elias, 25 jaar Vlaamse Beweging, II, bl. 52.

2. Elias, loc. cit. II, bl. 45.

door bescheiden die naar vorm regelmatig zijn. Die vervanging heeft uitwerking op de datum van het vervangen bescheid...

De komische kracht van deze teksten is ongeëvenaard. Courteline zou niets beters gevonden hebben!

Men begint te zeggen: met de taalwet strijdige handelingen, acten, enz. zijn nietig. Zij gaan vervangen worden door andere die naar de vorm – bedoeld de taal – wel in orde zijn. Maar die vervangingsdocumenten zullen werkdadig zijn op datum van het onregelmatig document!

In ons wettelijk bestel is de enige nietigheid die dezelfde uitwerking niet heeft, dezelfde sanctie niet kent, als bij een gewone wet, de nietigheid wegens overtreding van de taalwet.

Men kon werkelijk de Vlamingen niet op een meer schitterende wijze voor de aap houden!

Maar dit is een tekst die in het parlement mede aanvaard en gestemd is geworden door een groot aantal Vlamingen die toch voor eerlijk en oprecht doorgaan, en het is haast niet te geloven dat zij de gevolgen daarvan hebben vermoed. Of waren zij moedwillig hardleers?

Om op de onderwijswetten terug te komen: er werd lang gemend dat er geen sancties in voorzien werden, maar die bestaan wel en zijn zelfs vrij streng.

Wanneer in een bepaalde school de wet op het gebruik van de talen niet wordt nageleefd dan zegt de wet van 1932 dat voor dergelijke scholen de toelagen **ingetrokken** worden. De wet van 1921 bevatte reeds dezelfde bepaling.

Eén minister heeft in de loop van de jaren getracht deze wetten in de Brusselse scholen te doen naleven: Camille Huysmans. Op Brussel is al zijn aanvalskracht afgeschampt, hij heeft in de hoofdstad niets bekomen.

Het is nu pas, sedert tien jaar, dat er voor de Brusselse agglomeratie zeer onvoldoende maar toch reële onderwijsgelegenheid voor de Vlamingen kwam. Maar zonder dat de betrokken gemeente er de last van moest dragen, gelijk voor andere scholen.

En dan vraagt ge U af, wat is het dat die vernederende toestand mogelijk gemaakt heeft? Sommigen zullen allicht geneigd zijn te denken, er is verraad in het spel. Welnu, ik geloof niet dat er velen in om het even welke partij geweest zijn die bewust verraad gepleegd hebben, in deze zin dat ze zouden verworpen of verzaakt hebben wat zij in eer en geweten voor gewenst en noodzakelijk aanzagen. De hele politieke structuur en atmosfeer verklaren onze zwakheid, en hierin kan alleen een eerlijk federalisme een oplossing brengen.

Wij mogen niet nalaten hier nog te verwijzen naar de rol van de bestendige controle-commissies. Bij alle erkenning van het verdienstelijk werk dat met name sommige voorzitters verricht hebben, moeten wij vast-

stellen dat deze commissies geen redding brengen. Hun paritaire samenstelling biedt geen waarborg voor een snel onderzoek van de klachten en overigens bezitten zij enkel een adviesbevoegdheid. Uiteindelijk beslist alleen de Minister en bij die ontbreekt meestal de politieke wil en kracht om de taalwetten te doen toepassen.

Wat er zich onlangs rond de Nolf-zaak heeft afgespeeld, heeft het ten overvloede bewezen.

Een laatste punt, en daarmee zal ik dit zeer onvolledig overzicht van de huidige toestand van de Vlaamse Beweging besluiten.

Er is, en ik geloof dat het gebeurd is in een onbewaakt ogenblik, in het parlement ter gelegenheid van de jongste grondwetsherziening, akkoord bereikt voor de oprichting van de culturele autonomie. De Vlaamse Cultuurraad heeft ondanks zijn uiterst beperkte bevoegdheden zeer verdienstelijk werk verricht.

Dertig jaar lang b.v. hebben wij erop aangedrongen dat in het bedrijfsleven de taalverhoudingen zouden gesaneerd worden. Men had op dit stuk nooit iets afdoends bereikt. Maar nu, en met de grootste eenvoud, heeft de Cultuurraad, zonder enig verzet, een dekreet uitgevaardigd dat die zaak grotendeels oplost in de zin die wij konden wensen.

Die culturele autonomie is nog voor heel wat uitbreiding vatbaar, daar kan nog heel wat uit groeien. Ze is er en het kan niet meer ongedaan gemaakt worden zonder grondwetsherziening. De cultuurautonomie is een geval van irreversibiliteit, waar niet valt op terug te komen. Zij kan alleen maar verder uitdeinen.

Laten wij na deze vrij uitvoerige schets van de toestand van Vlaanderen in België, even de verschillende actiemiddelen overlopen die de Vlaamse Beweging daar tegenover heeft weten te stellen en waarin deze tekort schieten.

Ik kan niet dan met dankbare bewondering terugdenken aan de toewijding, de volharding en zelfverloochening die de pioniers hierbij aan de dag hebben gelegd. Maar wanneer ik dan overweeg dat die strijd nu reeds zowat 130 jaar geleden is begonnen, zonder zijn normale bekroning, rijzen toch bedenkingen omtrent de doelstellingen als omtrent de aangewende strijdmethodes.

Liever dan tot de beginperiode op te klimmen, wil ik hier zeer bondig een beeld trachten te geven van wat, onze tijd, aan Vlaamse actie te zien geeft.

Daar zijn een menigte zgn. cultuurverenigingen, die toch een onloochenbare en onontbeerlijke rol vervullen in het geheel van de beweging: VTB – VAB – ANZ – VVA – Verb. vl. pers, en reeds meer in de onmiddellijke strijdactie betrokken, de drie Fondsen, de VVB, VOS, de IJzerbedevaarten enz. enz.

Daarnaast is, in de laatste jaren, op de voorgrond getreden, het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen, waarvan ik zonder overdreven optimisme de beginvergaderingen heb meegemaakt. Want ge kent

de Vlaamse spreuk : een ketting is precies zo sterk als de zwakste schakel. In het begin waren de vertegenwoordigers van „de Fondsen” o zo angstvallig als er spraak was van structuurhervormingen, van een grondwetsherziening die eigen instellingen met eigen bestuur en vertegenwoordiging voor Vlaanderen en Wallonië zou invoeren.

Ik stel echter met genoeg vast dat mijn scepticisme ongegrond is gebleken.

Nu ziet men dat de drie Fondsen en alle verenigingen die meewerken, gewonnen zijn voor een zuiver Vlaams-nationale stellingname : de invoering van het tweeledig federalisme. Alle traditionele vormen van Vlaamse activiteit werken door, maar de gevolgen zijn in het onmiddellijke betrekkelijk gering. En dit omdat diegenen die op het parlementair en regeringsvlak de beslissingen moeten nemen en die dus dienen beïnvloed te worden, in de grond voelen dat er geen werkelijk strijdbare massa achter die verdienstelijke organismen staat. Na de betoging van Halle zijn de parlementairen er een tijdje van onder de indruk geweest, maar uiteindelijk is alles bij het oude gebleven.

Dat zal niet veranderen door periodisch betogingen te houden die dan „marsen” heten, of plechtige vergaderingen te beleggen die ietwat romantisch tot Vlaamse Staten-Generaal worden uitgeroepen.

Of het volstaat en werkelijk efficiënt kan heten ?

In welke mate heeft men de Vlaamse massa werkelijk kunnen bereiken en ze winnen voor de beslissende strijd.

Een van de peilers die meer dan 50 jaar lang de voornaamste stuwkracht leverde, was de jeugd, meer bepaald de studentenbeweging. Te veel bleef deze tot een enkel maatschappelijke groep beperkt.

De jeugd is grotendeels vervreemd van de Vlaamse Beweging. Zij is op tal van gebieden zeer bedrijvig aan de universiteiten en daarbuiten, maar een inzet voor de Vlaamse Beweging, daar valt niet veel van te merken.

Toch heeft iedere jeugd behoefte aan idealen, en wij zien dat in groepen zoals de V.M.O., Were-di, AMADA, T.A.K., waarvan ik de eerlijke bezieling niet in twijfel trek, maar des te meer het nut. Wil de Vlaamse beweging haar doel kunnen bereiken, dan moet zij vooral de massa in 't gelid kunnen brengen en over een stevige, duurzame organisatie beschikken.

Alleen de een-mans actie van Grammens heeft succes gehad omdat deze man, naast onwrikbare beslistheid in zijn optreden, tegelijkertijd zulk een nuchter begrip had voor wat in de gemoederen van de bevolking aanvaard werd, dat hij zijn actie heeft kunnen voeren met niet-onbeduidende resultaten. Dat is bij mijn weten de enige keer dat een geïsoleerd optreden iets heeft opgeleverd, en dan nog vooral in agitatorisch opzicht.

Tegenover de zwakheid van onze Beweging, de on-

doelmatigheid van de actiemiddelen die wij aanwenden, moeten wij een andere methode kunnen stellen, willen wij uit het slop komen. Vlucht in het extremisme is zeker en vast niet doelmatig. Waar het op aankomt is een goed-overwogen, radikaal, alomvattend, de grond van de zaak aantastend programma, vastberaden en tegelijkertijd beheerst optreden.

Al de actiemiddelen die tot nu toe werden aangewend moeten behouden blijven en optimaal gebruikt worden. Waarom zou de Vlaamse Cultuurraad geen dekreet uitvaardigen dat de toegang tot openbare ambten in Vlaanderen afhankelijk zou stellen van onderwijs genoten in de streektaal. Beeld U niet in dat zulk taaldekreet geen invloed zou hebben ook op de jonge Brusselaars. Zelfs indien deze maatregel op bezwaren van wettelijke aard mocht stuiten, zou de opschudding die hij zou verwekken de Vlaamse strijdbaarheid sterk aanwakkeren.

Er zijn sancties op alle taalwetten, en er is maar een taalwet waar die sancties normaal worden toegepast : de wet op het gebruik van de talen in het gerecht. Wij hebben hier te doen met een milieu dat van oudsher ongunstig was, maar tevens met mensen die als gevolg van heel hun opleiding gewoon zijn het normaal te vinden dat wanneer een nietigheid, een onregelmatigheid in een akte of verrichting bewezen wordt, nietigheid daar vanzelf het gevolg van is. En dan past de minst vlaamsvoelende rechter dit ook toe. Nog steeds komen de Vlamingen bij de rekrutering van de magistraten niet helemaal aan hun trekken. Maar ook in de rangen van magistratuur hebben het Vlaams bewustzijn en de Vlaamse degelijkheid veld gewonnen.

Zelfs de tot nu toe moeizaam afgedwongen taalwetten hebben wij niet ten volle benut.

Er kunnen b.v. middelen gevonden worden om zelfs de weerstand van Brussel tegen de toepassing van de taalwetten voor een gedeelte op te vangen en te breken. Onze wetgeving kent reeds op al te bescheiden schaal deze middelen.

Een paar voorbeelden kunnen dit verduidelijken.

Wanneer iemand vaststelt dat ten onrechte zijn naam op de kiezerslijst in de gemeente niet voorkomt, of dat een ander persoon ingeschreven staat die dat niet had moeten worden, en hij dit doet opmerken maar de gemeente het nodige niet doet dan kan hij de betwisting voor het gerecht brengen en ofwel zijn naam op de kiezerslijst doen inschrijven ofwel de verkeerde inschrijving doen schrappen.

Een ander geval : Als de gemeenteraad in een bepaalde aangelegenheid kennelijk de belangen van de gemeente verwaarloost, dan kennen wij daartegen een instelling : de volksvordering. Twee inwoners van de gemeente kunnen mits het in acht nemen van bepaalde formaliteiten, namens de gemeente dat verwaarloosd recht van de gemeente opeisen en doen gelden. Dit is een rechtsfiguur, een instelling waarvan

wellicht nog andere voorbeelden bestaan, waarmee men nog te weinig vertrouwd is en die in elk geval tot tal van andere gebieden zou kunnen uitgebreid worden.

Waarom zouden b.v. verenigingen die zich ten doel stellen te waken over de toepassing van de taalwetten, niet wettelijk kunnen gemachtigd worden om schending van deze wetten, waar zij zich ook voor doet, aan te klagen en voor het gerecht te brengen? Nu alom en terecht aangedrongen wordt op inspraak, kan men zich geen meer aangepaste en democratische deelname van de burgers aan de uitoefening van de openbare macht indenken. Anderzijds zouden de taalwetten kunnen versterkt worden door het opleggen aan de overtredende besturen en ambtenaren van zelfs financiële sancties. Dit is een oude eis van de Vlaamse Beweging.

Het feit alleen dat maand na maand, week na week, in het parlement, in de pers, en overal op een dergelijke uitbreiding van de sanctiemogelijkheden zou aangedrongen worden, kan in de brede bevolkingslagen levendiger belangstelling wekken dan dit nu het geval is.

Bij het aanwenden en verbeteren van de reeds voorhanden mogelijkheden, het herstellen van bepaalde grieven, mogen wij het niet laten. Alle partijen pakken steeds opnieuw uit met de decentralisatie en deconcentratie van het bestuurlijk apparaat. Regeeringsverklaringen daarover zijn niet te tellen. Meer bepaald de C.V.P. heeft in haar geboorteakte, het Kerstmanifest van 1945, van deze hervorming een belangrijk programmapunt gemaakt. Dat naderhand geen ernstige poging gedaan werd om ze te verwezenlijken, weet U allen, maar deze eis kan spoedig terug op het voorplan worden gebracht.

Ook parastatale instellingen moeten gesplitst worden: de Spaarkas, de Nationale Maatschappijen voor Krediet aan de Nijverheid, voor Beroepskrediet, voor de Kleine Landeigendom, enz. Voor de eigenlijke Belgische gemeenschap, voor zover dat begrip nog een werkelijkheid dekt, hoeft in de hier aanbevolen maatregelen geen gevaar te zitten.

Wij moeten ook terreinen bestrijken, methodes aanwenden, groepen aanspreken, die wij tot nu toe teveel verwaarloosd hebben. Wanneer de vakbonden zich werkelijk inspanden voor de taalrechten van de gewone man, de arbeider, de bediende, hun leden dus, in de bedrijven maar ook in de administratie, dan zouden zij dat, als zij het werkelijk wilden, binnen een verloop van twee jaar kunnen afdwingen.

Hun belangstelling, en dat is historisch gegroeid, ging vaak te uitsluitend naar de zuivere arbeidsvoorwaarden, de lonen, de gezondheidszorg, enz. met verwaarlozing van de taalproblematiek en belangen.

Is het voor heel onze arbeidende stand niet een essentieel belang dat de Vlamingen in het openbaar leven en in alle uitingen van het volksleven de plaats

zouden innemen die overeenkomt met hun getalsterkte?

Een ander probleem waar praktisch heel wat aan vast zit, is het grondig uitpluizen van onze verhoudingen tot diegenen die ik met een eufemisme „onze Waalse broeders” zou noemen. Wij horen van alle kanten de Vlamingen klagen dat de Walen veel te veel krijgen en de Walen dat hun te weinig wordt toegekend. Het kan zijn dat de Walen niet altijd en op alle gebieden krijgen waarop zij recht hebben. Het tegenovergestelde zal vaker en in meer belangrijke mate voorkomen. Maar laten onze studiegroepen, onze verkozenen het alles objectief en systematisch onderzoeken; laten wij de resultaten publiceren of zij ten voordele of ten nadele van onze stellingen zijn: de waarheid, en dan zullen wij zien voor wie die waarheid gevaarlijk is!

Objectief blijven en de zaken zeggen zoals ze zijn, gebiedt niet alleen de eerlijkheid, maar ten langen laatste valt het nog voordeligst uit.

Ik verwacht van een volgehouden, systematische, methodische werking in die richting na verloop van betrekkelijk korte tijd een soort sneeuwbaaleffect. Eens dat het aan het rollen gaat zou alles wel een andere vaart kunnen nemen.

Van de vakbonden, van de militante arbeidsbeweging, valt ook heel wat te leren... en over te nemen. Prikstakingen, stiptheidsstakingen b.v. leidden meermaals tot belangrijke veroveringen.

Vermits de staatsmacht ons in de grond veelal vijandig is gebleven, waarom zou strijdend Vlaanderen die niet in haar eigen vestingen aanvallen?

Men versta dit niet verkeerd! Welke vorm ook van actie waarbij geweld aangewend wordt, of die de weg van de wettelijkheid verlaat, kunnen m.i. niets opleveren tenzij nadeel. IRA en ETA kunnen noch mogen wij als voorbeelden nemen.

Er kunnen echter tal van volkomen wettelijke acties uitgedacht en in werking gesteld om in de verwezenlijking van onze Vlaamse doelstellingen meer vaart te zetten.

Met een enkel concreet voorbeeld wil ik dit duidelijk maken.

Veronderstel dat wij, mits een aangepaste organisatie, zouden overgaan tot volgend initiatief:

Ieder van ons krijgt op tijd en stond een belastingsbrief en heeft het recht om bezwaar in te dienen bij de provinciale directeur van de belastingen, als hij meent verongelijkt geweest te zijn of een onjuistheid herkent.

Indien wij systematisch, met de actieve steun van een bevoegde, eigen rechtskundige dienst van de Beweging, alle vergissingen van de administratie in het opmaken van die aanslagbrieven begonnen voor te leggen aan de directeur van de belastingen, en later aan het gerecht, dan kunnen dat er duizenden en

duizenden worden en de bevoegde dienst wordt er volledig door overspoeld!

Ik weet het wel, de administratie zal na een zekere tijd pogen te reageren; hoe hebben wij nog voor het gissen, en zij wellicht ook! Maar met de bestaande wetgeving zou de hele belastingsdienst voor lang lamgelegd worden.

En gebeurlijk zou ook het recht op terugvordering van het teveel betaalde onaangetast blijven.

Als wij beslistheid en tegelijkertijd de nodige zelfbeheersing aan de dag leggen kunnen wij, aan het goede maar ontoereikende dat tot nu toe inzake Vlaamse actie gedaan wordt, nog heel wat toevoegen waarvan mag verwacht worden dat er een echte opleving in de Vlaamse Beweging komt. Een opleving die daarom nog niet onmiddellijk een overwinning betekent, maar die ons zal weghalen uit de loomheid waar wij nu in gevangen zitten.

Op dergelijke acties is de huidige apparatuur, waarover de Beweging beschikt, niet berekend.

Het O.V.V. heeft grote diensten bewezen en kan dat verder doen. Alleen reeds als trefcentrum en samenwerking van groepen en gezaghebbende voormannen met uiteenlopende levensbeschouwingen en sociale instelling is het onmisbaar.

Om een organisatie aan te voeren voor bestendige strijd, verspreid over heel het Vlaamse land en over alle bevolkingslagen, lijkt het niet geschikt. De band tussen de aangesloten of medewerkende verenigingen is te los, de leiding bestaat te overwegend uit academici, die dan nog door hun normale beroepsactiviteit te zeer in beslag genomen zijn, en van aanleg vaak meer beschouwend dan op „het doen” berekend zijn.

In de VVB, die van af hare oprichting haar doelstellingen zuiver vlaamsnationaal, ofschoon geenszins partijgebonden, heeft gesteld, treffen wij ook een oprechte pluralistische strekking. Met dit laatste was ze misschien de tijd voor en bleek de vijandigheid van de partijen haar te sterk.

Ondanks volhardend werken is zij nog niet kunnen uitgroeien tot de dynamische, het hele veld van de beweging bestrijkende strijdmaschine die zij beoogde

te zijn. Principieel bestaat hiervoor geen onoverkomelijke hinderpaal, maar ze heeft „het werk” niet kunnen opbouwen, en het is de vraag of ook haar leiding niet te zeer door andere taken in beslag wordt genomen.

Mogelijk blijft dit het beproeven waard, maar dan met een heel nieuwe aanpak. In ieder geval doet men niemand onrecht aan met de verklaring dat zonder de VVB het OVV niet de aanvalskracht zou hebben verworven die het nu toch vertoont.

De strijdorganisatie die mij voor de geest staat zou over het heel Vlaamse land verspreid en uitgebouwd worden, met vertakkingen, cellen indien men het zo noemen wil, in zoveel mogelijk dorpen, steden, stadswijken, ieder met een vast bestuur.

Geregelde vergaderingen, onderzoek, voorlichting en informatie over alle vormen die de strijd zou aannemen. Zelfstandigheid van de organisatie, die toch nauw contact zou onderhouden met alle andere groepen en verenigingen die daarbij hulp, raad en leiding kunnen geven.

Dit alles in bijzonderheden te schetsen en toe te lichten valt buiten het kader van een voordracht als deze. Ik hoop dit bij gelegenheid afzonderlijk te doen. Voor zover mij bekend heeft dergelijke bestendige organisatie in de Vlaamse Beweging nooit bestaan. Het dichtst erbij kwam de werking voor de vervlaamsing van de Gentse Universiteit in de eerste jaren van deze eeuw. Wijlen Hypoliet MEERT was er de ziel, de initiatiefnemer en de onvermoeibare organisator van. Diegenen die deze jaren voor de eerste wereldoorlog hebben meegemaakt, kunnen getuigen dat rekening gehouden met de tijdsomstandigheden, het succes verbazend was.

Nochtans was de aanhang waar een beroep kon worden op gedaan nog zeer beperkt. De overgrote meerderheid van de Vlamingen wist van de Vlaamse beweging, haar doelstellingen en betekenis praktisch niets af.

Nu zijn de nodige krachten ruim voorhanden. Men hoeft ze maar op te zoeken, bij mekaar en in 't gelid te brengen; ze vooral wat zinnigs te doen geven.

Indien wij het willen, moet en zal het lukken.

A.D.P. v.z.w.

FRANSE TAALVAKANTIE IN PARIJS, CHATEAU DU MONTCEL

voor meisjes en jongens van 11 tot 18 jaar

– van 9 tot 20 juli 1978

– van 1 tot 12 augustus 1978

Inlichtingen bij lic. J. ALLEMEERSCH

Th. Sevenslaan 182, 8500 Kortrijk

tel. (056) 21 69 25

op werkdag tussen 18.30 en 20 uur

op zaterdag van 10 tot 12 uur

NIEUWE AFDELINGEN : MEETJESLAND EN WAASLAND

– Op maandag 17 oktober 1977 had de openingszitting plaats van de nieuwe afdeling **Meetjesland** in het restaurant Zeewende te Eeklo.

Na een inleiding door Dr. A. Van Lerberghe, Alg. Voorzitter over de betekenis en de doelstellingen van het Verbond, hield Prof. Dr. Wilfried Dumon de inaugurale rede over „Sociale problemen omtrent de echtscheiding”.

De vergadering werd gevolgd door een receptie waar in een ontspannen sfeer de eerste kennismaking tussen de leden van de nieuwe afdeling plaats vond.

Bestuur : Jacques De Sutter, dr. jur., lic. not. (voorzitter), Leo Callens, ir. (penningmeester), Freddy van Zandycke, dr. sc. (secretaris), Paul Bafort, dr. med., Alexander Deene, lic. jur., Marc D’Haese, dr. med., Piet Van Besien, ir. arch., André Van Hauwenhuyze, dr. med., Guy Vereeken, dr. med. (praesidiumleden).

– Op maandag 24 oktober 1977 vond de stichtingsvergadering plaats van de afdeling **Waasland**.

Volgend bestuur werd samengesteld :

Voorzitter : Dr. Germ. fil. Hugo Arens.
Sekretaris : Lic. Maurits Tachelet.
Schatbewaarder : H. Ir. Herman Behiels.

Leden : Ir. Jozef De Man, Dr. Dierenarts Kamiel Rollier, Tandarts Félicien Kumps, Ir. Pieter Antoon D’Haese, Lic. André Van de Walle, Dr. Jur. Jan Demeyer, Dr. Med. Jacques Callier, Adv. Francine Pauwels, Adv. Willem Melis, Dr. Robert Duthoit, Lic. Paul Demeulenaer, Ir. Stefaan Pauwels.

De eerste vergadering op 3 maart jl. werd ingeleid door algemeen voorzitter dr. med. A. Van Lerberghe, die de doelstellingen en standpunten van het Verbond toelichtte.

Vervolgens hield dr. h. c. Anton van Wilderode een bezielde en sfeervolle lezing over de poëzie van Weremeus Buning.

Kontaktadres : Dr. Germ. Fil. Hugo Arens,
Rechtstraak 11 – 9101 DAKNAM.

– Hartelijke gelukwensen aan Dhr. Ir. Pol Vereenoghe, die dank zij een enthousiaste en aanhoudende inzet deze twee nieuwe afdelingen wist te bezielen.

51e IJZERBEDEVAART

te Diksmuide zondag 2 juli 1978 te 11.00 uur

MOTTO

HIER ONS BLOED, WANNEER ONS RECHT...

Het V.V.A. mag op dit appèl niet ontbreken !

PERSONALIA

OVERLIJDENSBERICHTEN

- **Paul F. Beeckman**, dr. jur., algemeen voorzitter V.V.A. 1968-1972, geb. te Ninove op 24.1.1900 en overleden te St.-Pieters-Jette op 4.1.1978. – Zie titelblad en rouwhulde van Rik Borgignon.
- **Wilfried Van Cauwelaert-de Wyels**, advocaat, lid V.V.A. Brussel, geb. te O.-L.-Vrouw-Lombeek op 13.3.1943 en overleden te Brussel op 31.10.1977.
- **Jan Koninckx**, advocaat, echtgenoot van Mw. Yvonne De Munck, geb. in 1892 en overleden op 13.9.1977.
- **Korneel Paternoster**, ir., echtgenoot van Mw. Wilfriede Pittoors, lid V.V.A.-Brussel, geb. te Anderlecht op 13.9.1923 en overleden te Libramont op 26.7.1977.
- **Jan Sabbe**, dr. jur., lid V.V.A.-West-Vlaanderen, geb. te Izegem op 7.2.1924 en overleden op 27.9.1977.
- **René Spaas**, dr. med., echtgenoot van Mw. Marie-Louise Elewaut, geb. te Hamont op 30.3.1907 en overleden te Lanaken op 2.7.1977.
- **Michiel Vansteenkiste**, weduwnaar van Mw. Noëlle Neyrinck, schoonvader van R. Vantieghem, ir. en lid V.V.A.-Gent, geb. te Aalst op 17.11.1892 en overleden te Kortrijk op 13.8.1977.
- **Mia De Vos**, echtgenote van ons lid dr. sc. Eugeen Verstraete, geb. te St.-Pieters-Jette op 28.12.1907 en overleden te Gent op 13.9.1977.
- **Raymond Wardenier**, lic. E. F. W., echtgenoot van Mw. Olga Dierick, geb. te Brugge op 14.1.1922 en overleden te Moerkerke-Damme op 17.12.1977. Sinds kort was hij lid van de Centrale Raad, waar hij de aandacht trok door zijn positieve inbreng en reeds vele vrienden had gemaakt. Wij rouwen samen met zijn echtgenote en kinderen.

GEBORTEN

- **Wouter**, tweede kindje van Dr. jur. en Mw. Lieven en Mia Geldhof-Coppens, geboren te Aalst op 13.11.1977.
- **Saskia**, kindje van de Heer en Mw. Emiel en Katy de Herdt-Smis, geboren te Antwerpen op 24.12.1977.
- **Wouter**, kindje van de Heer en Mw. Leo en Annita Vreys-Menschaert, geboren te Anderlecht op 21.8.1977.
- **Lies**, tweede kindje van de Heer en Mw. Apotekers Robert en Suzanne Vanhaverbeke-Demey, geboren te Brugge op 6.6.1977.
- **Inès**, kindje van de Heer en Mw. Jean-Pierre en Marijke Minten-Peeters, geboren te St.-Truiden op 10.1.1978.

HUWELIJKEN

- **Hugo Ghyselen**, apoteker uit Hoboken, huwde op 23.7.1977 met **Myriam Feusels**, lic. biologie uit St.-Pauwels. Het jonge paar ging zich vestigen te Hemiksem.
- **Jan Speetjens**, ingenieur uit Brasschaat, huwde op 24.9.1977 met **Hilde Buyse**, lic. rechten uit Luxemburg.